Pukeberg

en liten guide

Form: Åsa Brozén, Brozén form & design. Tryck: Davidsons Tryckeri AB, 2004.

Denna skrift har sammanställts av en arbetsgrupp med representanter från bygden och bruket. Arbetat har gått under ett projekt som bedrivits både i Pukeberg och i ytterligare 10 glasbruksorter i Glasriket under hösten 2003 och våren 2004. Detta projekt har givit upphov till sammanlagt 9 skrifter från: Bergdala, Boda, Johansfors, Kosta, Måleråsa, Orrefors, Pukeberg, Skruf och Åfors.

Huvudtext och faktainnehåll:
Susanne Karlsson, projektanställd vid Pukeberg,
Bo Bengtson, direktör på Pukeberg 1947-1977,
Susann Johannisson, bebyggelseantikvarie

Övriga deltagare från arbetsgruppen:
Eva Bengtsson-Skogsberg, Krister Lilja,
Per Gill, Andris Nolendorfs

Övriga källor:
”Hågkomster och glimtar…” nedtecknad av Bo Bengtsson.
”Glaset från Pukeberg – en resa i tiden”, av
Gunnel Holmér, Smålands museum.
Bilder ur: ”Pukebergs glasbruk 1871-1946”, Minnesskrift utgiven av styrelsen för AB Arvid Böhlmarks lampfabrik, Stockholm 1946.

Pukeberg i maj 2004

Innehåll

6 *Välkommen till Pukeberg*

7 **1.** *Klockmagasinet*
2. *Hantverkshuset*
3. *Stora sliperiet*

8 **4.** *Vattenkraften*
5. *Disponentvillan*

9 **6.** *Kraftcentralen*
7. *Mönstersliperiet*

10 **8.** *Gamla hyttan*

11 **9.** *Kupolhyttan*
10. *Konserthyttan*
11. *Sodafabriken*

12 **12.** *Brukskontoret*

13 *För dig som vill veta mer*

13 *Namnet Pukeberg*
Ån som kraftkälla, veden och sanden
Järnspisar och fotogenlampor

14 *Pukeberg i början*
Glasbrukets moderna historia
Känt glas från Pukeberg

15 *Arbetarbostäder*

16 *Tips på övriga utflyktsmål i närheten*

18 *Karta*

Välkommen till Pukeberg

Den här skriften är tänkt att användas som en guide för dig som vill gå på upptäcktsfärd bland glasbruksmiljöerna. Varje avsnitt har en siffra som motsvarar en plats på kartan längst bak i häftet. Liknande info-guider hittar du på 11 olika glasbruksorter i det småländska glasriket. Mycket Nöje!

Glasriket

Kosta och Åfors har rester av lönnallé. Orrefors har en rak bruksgata med allé anlagd när Orrefors var järnbruk.

Miljön här i Pukeberg är en ovanligt sammanhållen och bevarad glasbruksmiljö. Den lilla bruksgatan med lönnallé är unik. Många byggnader finns bevarade och de härstammar från olika epoker i glasbrukets historia; Kraftcentralen, Sodamagasinet, Klockmagasinet, Nya hyttan som nu kallas Konserthyttan, brukskontoret mm.

Bebyggelsen visar på lång kontinuitet. Hyttan drivs vidare i liten skala, och du kan fynda i glasshopen intill. Förändringar som tecken på utveckling har också skett. Idag byggs ett nytt Designarkiv i en av de gamla lokalerna, liksom ny restaurang, och i det gamla sliperiet har Designhögskolan flyttat in.

Slipning av lampglas i stora sliperiet år 1937.

1. *Klockmagasinet*

Huset byggdes som ett magasin 1895, efter en stor hyttbrand. Magasinets vällingklocka, som också gett namn åt byggnaden, angav livet och rytmen på bruket och ringde till arbetsdagens början, slut och raster. Klockmagasinet brann ner och totalförstördes igen så sent som 1989, men återuppfördes efter originalritningar.

Inskriften på klockan lyder: *Pukebergs glasbruk anlagdt af Conrad Wilhelm Nyström hustru Johanna Danielsson år 1871. Efter brand återuppbyggdt af Arvid Böhlmark hustru Carolina Pollack år 1895. Bed och arbeten. Gif oss idag vårt dagliga bröd. Giuten af Joh. A. Beckman Stockholm 1895.*

Från 1995 och fram till 2004 användes Klockmagasinet som glasshop på bruket. Nu finns glasshopen i stället uppe intill hyttan. I Klockmagasinet finns nu utställningar för Zero och Lustrum, Pukebergs eget glasmuseum samt ett galleri/utställningslokal som sommaren 2004 ger plats år Designhögskolans spännande examensutställning. Välkommen in!

2. *Hantverkshuset*

Denna magasinsbyggnad uppfördes, liksom Klockmagasinet, efter hyttbranden 1895. Magasinet har under senare tid använts av lokala hantverkare för försäljning av slöjd och hantverk, därav namnet.

3. *Stora sliperiet*

Byggnaden uppfördes som glassliperi här i slutet av 1890-talet. Under flera år efter sekelskiftet inrymdes brukets lyktfabrik på övervåningen. Här finns fortfarande de gamla färgbränningsugnarna bevarade, troligen uppförda i slutet av 1920-talet, då man på bruket startade tillverkningen av bensinglober.

Bottenvåningen inrymde fram till 1950-talet även en smedja och en mekanisk verkstad med en liten ångpanna. Garagebyggnaden intill är byggd runt 1916 för att tjäna som garage åt brukets nyinköpta lastbil.

Byggnaden har nu rustats upp och sedan hösten 2002 inryms här Designhögskolan, som hör till Högskolan i Kalmar.

Vid Designhögskolan i Pukeberg kan du läsa Designprogrammet, 120 poäng eller Glasdesign, 20 poäng. För mer info, besök www.hik.se eller www.designprogrammet.com, telefon 0481-44 60 00.

Pukebergs vällingklocka, gjuten och uppsatt år 1895.

Det gamla sliperiet (här ombyggt till träullshyvleri) och tornet dit linbanan gick. Glas transporterades på detta sätt från hyttan tvärs över bruksområdet ner till sliperiet vid ån.

Fru Böhlmarks villa 1945.

Kraftcentralen på 1920-talet, innan den byggdes ut.

Blomslipning pågår.

4. *Vattenkraften*

Ån var en av förutsättningarna för att glasbruket skulle etablera sig just här. Man grävde fördämning för att skapa en vattenreserv och satte vattenhjul av trä i fallet. Till vattenhjulet kopplades remmar och på så sätt fick man snurr på sliperimaskinerna i glassliperiet.

Här fanns också en kross som krossade delar av gamla brända deglar från glastillverkningen (sk pottskal, dvs ytterdelen av brända uttjänta deglar, med glasmassan borttagen). Den brända leran användes i en blandning med ny lera när nya deglar tillverkades. Degeln är det stora lerkärl som håller glasmassan.

Medan sliperiet låg här vid ån och hyttan på samma plats som idag, transporterade man glas från hyttan och hit i en linbana! Detta är unikt i Glasriket.

När sliperiet sedan flyttade kom vattenkraften i stället att utnyttjas till att driva två träullshyvlar. Kraften överfördes med remdrift från den turbin som fanns i ån. 1954 flyttade dessa träullshyvlar upp till maskinrummet i Kraftcentralen. Sedan dess ligger vattenkraften outnyttjad här i Pukeberg. Kvar är dock de spännande ruinerna som du kan titta på och gissa vad som varit vad.

Glasriket

Alla de äldre glasbruken har haft tillgång till degel- eller stenkross. Exempel som finns kvar: Boda, Gullaskruf, Rydefors och Rosdala.

Glasriket

Exempel på andra bevarade disponentvillor i Glasriket: Bergdala, Boda, Johansfors, Kosta, Lindshammar, Orrefors, Sandvik, Strömbergshyttan och Åfors. Dessa är inte heller öppna för visning, men du titta på dem från gatan.

5. *Disponentvillan*

Alla glasbruksorter i Glasriket hade disponentvillor. De flesta finns kvar idag. Disponentvillorna i Glasriket utmärker sig genom att de är mer påkostade än arbetarbostäder, större, med speciell arkitektur, gul- eller vitmålade, av dyrbarare material och utförande. De ligger alltid ganska nära bruket, med viss uppsikt, men ofta ändå något för sig själv för att markera avskildhet. De flesta ligger en aning högre än övriga bostäder om detta är möjligt. Det var även mer påkostade trädgårdar kring disponentvillan än kring övriga byggnader. Du kan leta efter dem när du kommer till en annan glasbruksort, men titta på avstånd eftersom de är privatbostäder.

De typiska kännetecknen för en disponentvilla stämmer mycket väl med disponentvillan i Pukeberg, som kallas Fru Böhlmarks villa. Efter andra världskriget flyttade brukets kontor in i byggnadens nedre plan. Under många år hade man egen trädgårdsmästare för att hålla den stora fina trädgården i skick. Han hette Thorin och hade jobbat på Solliden på Öland innan han kom till Pukeberg. Trädgården här var inte bara en pampig ståndsmässig prydnadsträdgård med exotiska växter såsom douglasgranar och balsampopplar, utan rymde också en stor kökträdgård med sparrissängar, grönsaksodlingar och spaljéfrukträd.

6. *Kraftcentralen*

Byggnaden uppfördes ursprungligen 1915 och har byggts ut i två omgångar. Du kan själv titta på fasaden för att se om du kan upptäcka var huset blivit förlängt.

1942 blev detta glasbrukets kraftcentral. Två dieseldrivna motorer stod för kraftproduktionen. Den bevarade traversen i taket vittnar idag om detta. När man 1954 investerade i en transformatorstation och började använda elkraft, blev kraftcentralen överflödig och man flyttade i stället brukets träullshyvleri hit. Träull användes till att packa glas på ett mjukt och säkert sätt. Pukebergs träullshyvel skänktes 1990 till Nybro hembygdsförening.

7. *Mönstersliperiet*

I mönstersliperiet, uppfört 1928, använde de skickliga sliparna sina maskiner för att dekorera glaset med mönster som blommor, fåglar eller linjer. På denna plats låg tidigare ett lampglassliperi, uppfört 1907. Detta brann dock ned under en storstrejk 1909. Det ryktades om mordbrand, men den troliga brandorsaken var nog att de strejkbrytare som skötte sliperiet hade låtit lagren gå varma, vilket orsakade självantändning.

När Eva Englund återvände som formgivare till Pukeberg 1990, byggdes sliperiet om till formgivarateljé och gravyrverkstad för hennes räkning. Idag används huset som bostadslägenhet och nyttjas framförallt av företagets anställda och frilansformgivare.

I detta hus inrättades också glasbrukets första glasbod; med försäljning till allmänheten. Läs hur det gick till i denna tänkvärda och spännande inblick i 1900-talshistoria:

Bo Bengtsson, Glasbruksdirektör berättar:

”Vid den tidpunkt jag kommit till Pukeberg (1947) skedde en påtaglig generationsväxling över hela småglasbranschen. De gamla hedervärda glasbrukspatronerna lämnade av åldersskäl platserna för utrymme åt en ung generation – ofta med handelsutbildning eller teknisk utbildning: Här ska nämnas Erik Rosén på Boda, Karl Karlsson på Kosta, Karl Gustaf Färdig på Flygsfors, Lennart Andersson på Gullaskruv, Nisse Widlund på Skruf, Anders Anderberg på Fåglavik … Ja listan kunde göras lång. Vi råkades ofta inte minst i det rika föreningslivet bland bruken: Glasindustrins arbetsgivareförbund, Hushållsglasfabrikanternas förening, Stiftelsen Glasinstitutet, Nordisk Glasindustris Samarbetsförening, Nordisk Glasteknisk

Glasriket

Många glasbruk hade egna träullshyvlerimaskiner, men de är alla borta idag. T ex vid Johansfors glasbruk finns byggnaden kvar där träullshyveln stod.

Packning av glas i halm. Halm, träull och bräken (ormbunksblad) var vanliga förpackningsmaterial förr i tiden.

Bo Bengtsson

förening, International Commission on Glass (senare Glasko) m fl. Och vi träffades också ofta privat, var goda vänner, betraktade oss ej som konkurrenter, och utbytte erfarenheter på olika områden…

Genom de här kontakterna fick jag kännedom om att man överallt på de här bruken hade arrangerat glasbodar, där man framgångsrikt sålde sitt andrasorteringsglas i stället för att förpassa det till skärvlådorna för omsmältning. Man lämnade visserligen sekundarabatt, men det fanns fördelar: kontant betalning, ingen kredit, ingen fakturering, ingen packning, ingen hantering. Den växande turismen fann ett värde i att köpa glaset där det var tillverkat. Komplettering skedde i hemortens glasaffärer – ja man hade uteslutande positiva erfarenheter.

Följaktligen var jag inte sen att föreslå min styrelse att vi borde arrangera en glasbodsförsäljning. Men – det blev kalla handen! Den ordinarie kundkretsen fick icke irriteras. Glaset skulle säljas av dem – och inte komma ut på markanden på villovägar. Motståndet var kompakt. Hur skulle jag agera?

Jag fann på råd. Vid ett följande styrelsesammanträde på Pukeberg föreslog jag styrelsen att vi följande dag skulle göra en liten sightseeingtur till några kända bruk för att se hur de såg ut och hur de arbetade och styrelsemedlemmarna skulle också få tillfälle att möta och samtala med några glasbruksdisponenter. Man tyckte förslaget var bra och efter frukosten följande dag körde jag fram bilen och bad de tre styrelsemedlemmarna att ta plats. Vi åkte sedan till Boda, Johansfors, Kosta och Orrefors. Det första man fick se var glasbodar! Det var i slutet av sommaren – men antalet bilar skvallrade om att glasköpare var på gång. De disponenter vi råkade behövde jag inte be att berätta något om deras glasbodar. De yttrade sig spontant. När vi återkom till Pukeberg efter vår lilla resa lämnade de inte bilen förrän jag fick beskedet: ”Sätt igång och bygg en glasbod!!”

8. *Gamla hyttan*

På denna plats har det sedan bruket startades, 1871, stått flera hyttor som brunnit. Eftersom verksamheten var brandfarlig var detta mycket vanligt i Glasriket. Den vi ser i dag härstammar till stora delar från 1895. När hyttan senare på 1960-talet togs ur bruk byggdes den om för att innehålla lager och sliperi. I byggnadens vänstra del inrättades 1947 ett tvätteri där brukets anställda mot en låg penning kunde lämna in sin tvätt. En utskjutande flygel på baksidan byggdes troligen runt sekelskiftet och fungerade från början som syralager.

Under en tid stod även brukets pantograf där. En pantograf är en maskin som kunde rita likadant mönster på 24 glas samtidigt. (Mönstret ristas in i ett vaxlager och etsas sedan) En slags föregångare till dagens robotar kanske man kan se det som.

Sedan 2003 används byggnaden som verkstadslokaler för Designhögskolan samt till lagerlokal och personalutrymmen för Zero.

9. *Kupolhyttan*

Denna karaktäristiska kupolhytta uppfördes 1954. För första gången hade man då i Pukeberg koncentrerat alla funktioner till samma byggnadskomplex. Det var 175 meter långt! – Sveriges längsta glasbruk vid den tiden! Än i dag kan du se mästarna i arbete här; om än i liten skala. Bruket har som mest haft ca 350 anställda. Intill hyttan ligger sedan våren 2004 den nya glasbutiken.

10. *Konserthyttan*

Hyttan byggdes 1913 och användes fram till slutet av 1970-talet. Byggnaden är ovanligt ståtlig, byggd i tegel med högt i tak och ett stort halvrunt fönster i bortre gaveln. Byggnaden anses ha högt kulturhistoriskt värde som en viktig del i hela industrimiljön i Pukeberg.

I källaren har här tidigare funnits formverkstäder, degelkammare och arkiv. Under andra världskriget byggde man skyddsrum i en del av källaren, vilket igenmurade fönster och kvarsittande stålbalkar vittnar om. Mittenvåningen har under hyttans produktiva period bl.a. utnyttjats som mängkammare och sliperi. I sliperiet förvaras i dag formar från brukets historiska produktion.

Namnet Konserthyttan uppkom under 1990-talet, då denna nedlagda hytta började användas vid olika musikevenemang anordnade av ”Musik i Glasriket”.

Musik i Glasriket är ett årligt evenemang som går av stapeln i slutet av juli. Ett stort antal konserter av mycket varierande slag hålls i ett stort antal miljöer i Glasriket. För vidare info se www.musikiglasriket.se.

11. *Sodafabriken*

I denna byggnad, uppförd 1918, skedde tillverkning av soda. Soda är en av ingredienserna i glasmassan. Skorstenen hör till den torkugn där man separerade järn ur sand. Järnet ville man inte ha kvar i sanden, då det missfärgade glasmassan. Efter bara ett år i drift avbröts sodatillverkningen p.g.a. akut brist på råvaran. I huset finns också en degelkross som användes till krossning av gamla deglar. Det pulveriserade

Glasriket

Idag finns Kostas gamla pantograf, för 24 glas, bevarad men nedpackad. Också Smålands museum i Växjö har en bevarad pantograf i sina samlingar.

Karaffer av Eva Englund.

materialet återanvändes sedan när man gjorde nya deglar. Sodamagasinet är unikt i Glasriket, men är idag tyvärr inte öppet för visning.

12. *Brukskontoret*

Här stod tidigare ett hus som tjänade som bostad åt ingenjör E Löthner. 1922 revs Löthners villa och denna kontorsbyggnad uppfördes. När kontoret efter andra världskriget flyttades härifrån till fru Böhlmarks villa, byggdes huset om till fyra moderna bostadslägenheter för brukets anställda. Idag är huset åter kontorsbyggnad.

Byggnaden är välbevarad och den arkitektoniska stilen är tidstypiskt utpräglad nationalromantik.

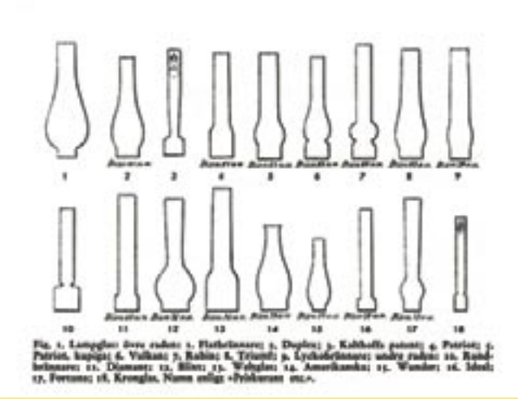

För dig som vill veta mer

Fotogenlampor blev vanligare på landsbygden i Småland från 1860-talet. Pukeberg tillverkade olika glasdelar, så som oljehus, skärmar och kupor till fotogenlampor.

Namnet Pukeberg

Pukeberg var namnet på det lilla hemman som låg här under 1800-talet. Ordet ”Puke” betyder egentligen puckel eller puckelrygg, men kan även betyda trollväsen eller ”liten djävul”. Enligt folktron bodde det en sådan i berget mitt emot förvaltarbostaden.

Ån som kraftkälla, veden och sanden

Ån med den låga fallhöjden är tillsammans med tillgången på skog (ved) grunden till att glasbruket etablerades här. Ett vattenhjul räckte för att ge kraft åt det sliperi som förlades till denna plats när bruket anlades här 1871. För att få en vattenreservoar och fallhöjd till att driva vattenhjulet grävdes först en fördämning.

Ytterligare en faktor som hade betydelse för etableringen just på denna plats var att den låg nära en sandås. Där kunde man ta den sand som behövdes till huvudingrediens i glasmassan. Senare började man importera sand, och då var det bra att den nya järnvägen mellan Kalmar och Alvesta 1874 hade dragits förbi i närheten. Den kom att användas inte bara till råvaror, utan också till att frakta ut de glasprodukter som blev till i Pukeberg. Transporten till järnvägsstationen i Nybro skedde med brukets egen lastbil.

Järnspisar och fotogenlampor

Från 1860-talet blev det allt vanligare att man på landsbygden i Småland installerade järnspisar i köken. Detta fick till följd att ljuset från den tidigare öppna härden försvann, därför behövdes en annan ljuskälla. Från 1861 började Sverige importera fotogen. 1800-talets sista årtionden blev därför en gyllene tid för försäljning av fotogenlampor.

Glasriket

Exempel på andra glasbruk som anlades direkt vid vattenkraft: Boda, Johansfors, Lindshammar, Orrefors, Strömbergshyttan och Åfors.

Glasriket

Också Kosta glasbruk använde sand från markerna. Se mer om denna spännande hantering i hembygdsmuseet Gamla Kosta.

Bensinglober, opalöverfång med inbränd text.

Ljusglober till bensinpumpar.

Pukeberg i början

Grundaren av Pukebergs glasbruk var en glasblåsarmästare som jobbat både på Kosta, Transjö och Boda glasbruk. Han hette Conrad Wilhelm Nyström och startade Pukeberg 1871 tillsammans med 2 kompanjoner (som han efter 2 år köpte ut).

Pukeberg började tidigt sitt samarbete med Arvid Böhlmarks Lampfabrik i Stockholm. Man tillverkade de olika glasdelarna till fotogenlampor. 1894 köptes bruket av Arvid Böhlmark, och blev en del av Arvid Böhlmarks Lampfabrik. 1964 flyttade AB Arvid Böhlmarks Lampfabrik sitt huvudkontor och hela armaturtillverkningen till Pukeberg. Lamptillverkningen upphörde 1977.

Glasbrukets moderna historia

Från 1989 ägs Pukeberg Glasbruk av familjerna Nolendorfs och Gill. Förutom glasbruket driver de även belysningsföretaget Zero och möbelföretaget Lustrum, som båda har sin stora marknad inom offentlig miljö. Båda företagens verksamheter är nu förlagda till Pukeberg. Genom Zero förs arvet med belysningsarmaturer vidare. 1998 kompletterades verksamheten genom öppnandet av showroom på Sibyllegatan i Stockholm.

Känt glas från Pukeberg

Pukeberg kom genom sin långa samverkan med Böhlmarks Lampfabrik att bli känt för sitt högkvalitativa lampglas. Under åren har här tillverkats allt från glas till fotogenlampor och olika former av elektriska belysningsarmaturer till neonskyltar. Ljusglober till bensinpumpar var en särskilt stor produkt åren kring 1930. Pukeberg var det enda glasbruket i Sverige som hade halvautomatisk tillverkning av bl a gängglober.

Bruks- och prydnadsglas tillverkades hela tiden parallellt med belysningsglaset. Därför kunde denna del av produktionen också fortsätta när man lade ner lampglastillverkningen 1977.

Uno Westberg var anställd formgivare på Böhlmarks i Stockholm redan 1935. Han ritade lampor, men även hushålls- och prydnadsglas för Pukeberg ända fram till 1978.

Göran Wärff började sin bana som formgivare då han anställdes på Pukeberg 1958 för att rita nytt hushållsglas. Servisglaset Rustica är en av alla hans skapelser, som säljer bra än idag! Göran Wärff fortsatte sedan sin karriär vid Kosta glasbruk, och är idag en av de mest kända glasformgivarna i Glasriket.

Under samma tid var även Ann Wolff engagerad vid bruket. Hon arbetade med grafisk design för Pukeberg och formgav bl a förpackningar, men även den symbol för logotypen som Pukeberg använder än idag.

Eva Englund arbetade på Pukeberg som formgivare under 1960-talet. När bruket köptes av de nuvarande ägarna 1989 anlitades åter Eva för att formge nya kollektioner, bl a den uppmärksammade serien Malakit. Det byggdes en ateljé till henne i delar av det gamla mönstersliperiet.

Under 1990-talet har Pukeberg blivit känt för sitt ljusa blästrade glas, som t ex IS-I-Doran, skapad av Carouschka Streijffert.

I brukets eget museum kan du monter för monter följa den långa utvecklingen av glas fram till modern tid. Välkommen upp!

PUKEBERG

Symbolen i Pukebergs logotype ritades av Ann Wolff på 1960-talet, den används än idag.

Tv formgivare Eva Englund 1960-tal.
Th formgivare Carouschka Streijffert.

Arbetarbostäder

Förr i tiden ingick fri bostad när man fick anställning vid glasbruket. Man hade också fri ved till bränsle och ofta en plats till potatisodling. I Pukeberg finns flera arbetarbostäder bevarade. De uppfattas idag som vackra träbyggnader med fina proportioner och trä- eller reveterade fasader. Hur de uppfattades av de som bodde där som glasarbetare är svårt att veta. Från början rymde de fyra lägenheter. De som byggdes på slutet av 1940-talet fick gemensamma badrum, och tvättstuga i källaren. Uppe i lägenheterna hade man egen wc; så det var ganska modernt för sin tid. Till bruket hörde också flera torpställen där glasarbetare kunde bo.

Glasriket

Alla glasbruksorter i glasriket har arbetarbostäder, så det kan vara spännande att åka runt och upptäcka!

Tips på övriga utflyktsmål i närheten

Qvarnaslät hembygdsgård
ligger mitt i staden mellan Linnéasjön och Pukeberg Glasbruk och drivs av Nybro hembygdsförening. Här finns mycket spännande att titta på; 11 byggnader i lummig miljö, textilmuseum, fågelmuseum och gamla boendemiljöer. Kaffeservering på somrarna Kl 14-19. Telefon 0481-123 68/168 75

Nybro glasbruk
Det enda glasbruk i Glasriket som sedan starten är familjeägt; Idag i 3:e generationen. Telefon 0481-428 81.

Agebo Aktivitetsgård
4 km från Nybro. En bondgård för barnen och hela familjen; med smådjur, hölass, klätteräventyr, studsmatta och skog. Kafé och presentbod. Telefon: 0481-221 44

Madesjö kyrkstallar
hembygdsmuseum i de gamla kyrkstallarna. Sveriges näst längsta träbyggnad. 7000 föremål. Drivs av Madesjö hembygdsförening. Öppet dagligen under sommaren. Bokning övriga tider på telefon 0481-179 35.

Badplats
i Linnéasjön mitt i Nybro. Camping. Nybro kommun 0481-45 000.

Sveriges största samling glas
finns på Smålands museum i Växjö, som brukar kallas Sveriges glasmuseum.

Mindre glasmuseer
med gammalt glas finns också i Johansfors, Kosta, Lindshammar, Nybro, Orrefors, Pukeberg, Rosdala och Skruf.

Ask, Göran Wärff.

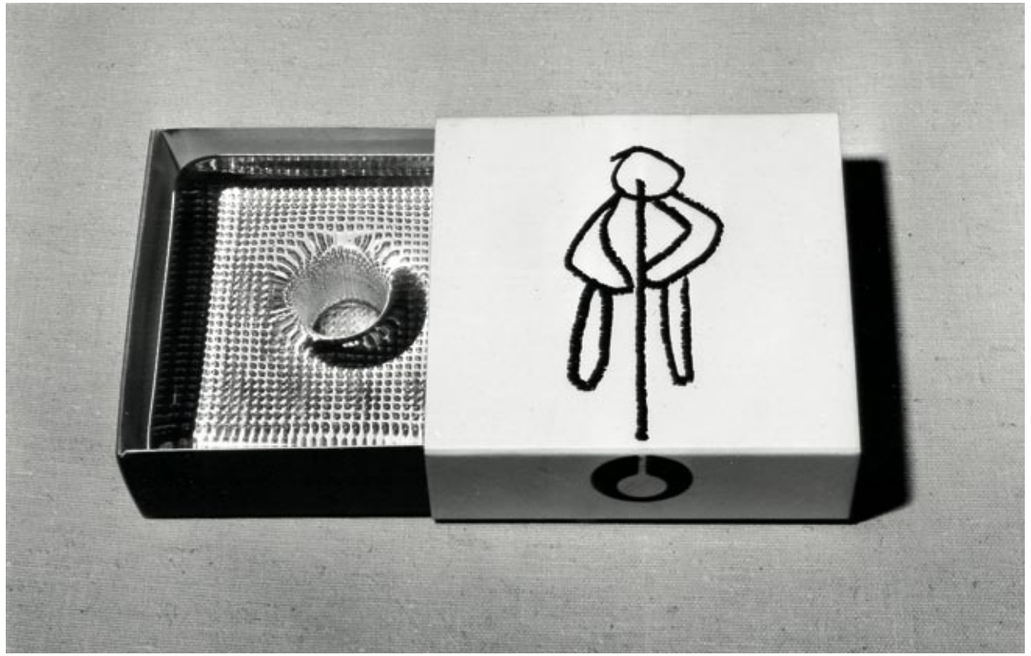

Pukeberg

1. Klockmagasinet

2. Hantverkshuset

3. Stora sliperiet

4. Vattenkraften

5. Disponentvillan

6. Kraftcentralen

7. Blomsliperiet

8. Gamla hyttan

9. Kupolhyttan

10. Konserthyttan

11. Sodafabriken

12. Brukskontoret

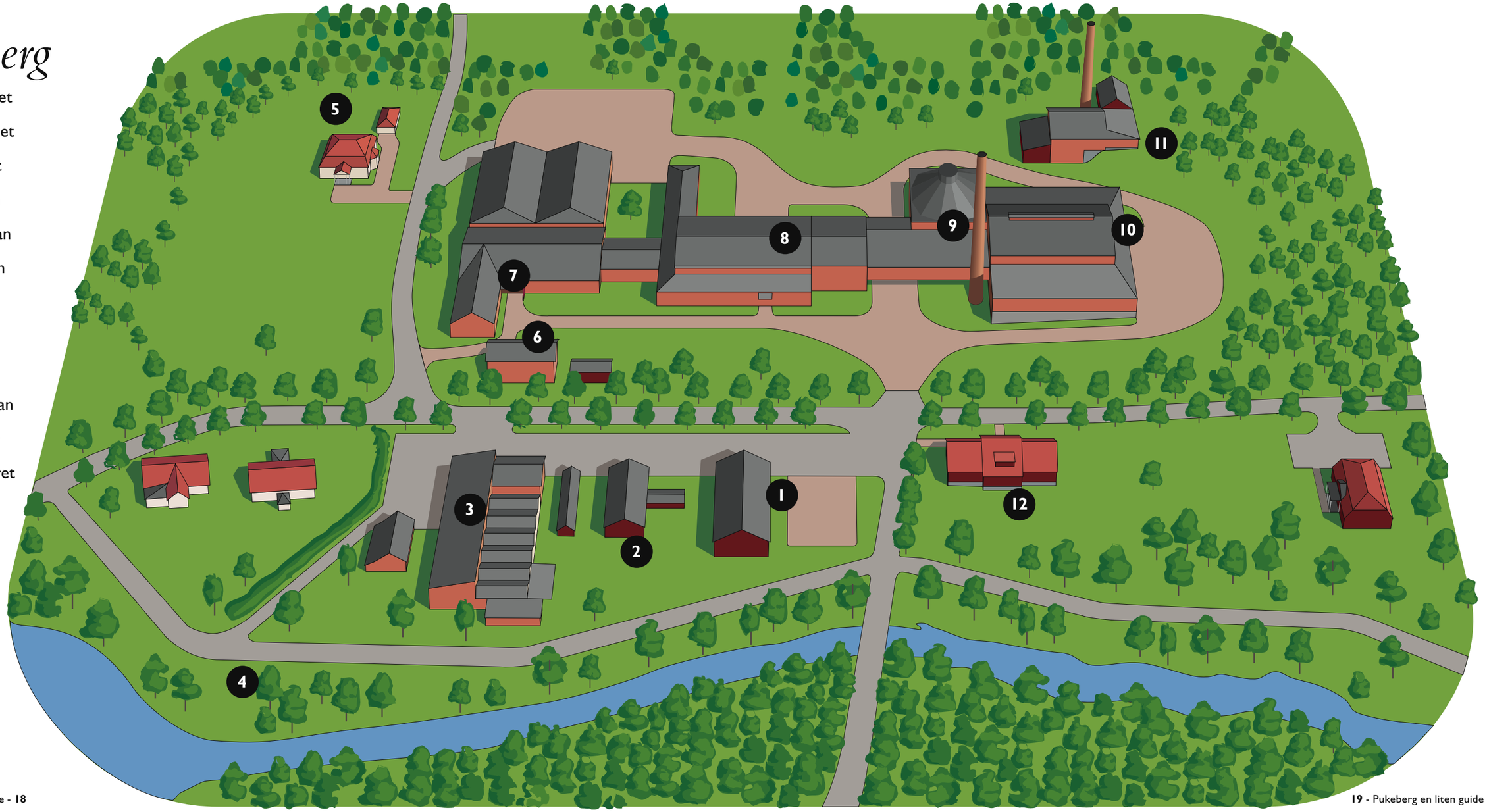

Vi har bostaden i KOSTA, SKRUV,
HOVMANTORP och LESSEBO

KONTAKTA Britt tel. 0478-128 22
HEMSIDA www.lessebohus.se
POSTADRESS AB LesseboHus, Box 13, 36050 Lessebo
BESÖKSADRESS Stationsgatan 1, Lessebo
TEL 0478-12820

AB LESSEBOHUS

BO I NYBRO

Välkommen du också till vår designintensiva kommun.

I Nybro kommun hittar du bland annat:
Målerås, Nybro Glasbruk,
Orrefors och Pukeberg.

Designhögskolan
Glasskolan
www.nybro.se

NBAB
NYBRO BOSTADS AB

Lägenhet via Internet
www.nybrobostadsab.se
Lägenhet via telefon
0481-459 09

Box 178 • 382 22 NYBRO • Kommuninfo: www.nybro.se

Ditt bostadsföretag på orten

Vi hyr ut bostäder, kommersiella lokaler/butiker & garage

EBA Emmaboda Bostads AB

Adress: Långgatan 4, Box 122, 361 22 Emmaboda, Telefon: 0471-184 01

Web: www.emmabodabostadsab.se, E-post: eba.@emmaboda.se

Medfinansiärer i KUL-projektet i Glasriket:

Regionförbundet i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Sparbanksstiftelsen Kronan
Emmaboda kommun
Lessebo kommun
Nybro kommun
Uppvidinge kommun
Orrefors-Kosta Boda AB
Pukeberg Glasbruk
Skrufs glasbruk
Johansfors glasbruk
Nybro glasbruk
Emmaboda Elnät Energi & Miljö AB

I samarbete med Glasriket Turism AB